

Ένα βήμα πριν από την κατάρρευση το μοναστήρι του Αγίου Παντελεήμονα στην Μύρτου

Ημερησία-27 Μαΐ 2013

Ένα βήμα πριν από την κατάρρευση βρίσκεται το μοναστήρι του Αγίου Παντελεήμονα στην Μύρτου, το οποίο ως γνωστόν, μετά την εισβολή μετατράπηκε σε τουρκικό στρατόπεδο. Λίγο μετά το άνοιγμα των οδοφραγμάτων το 2003 εγκαταλήφθηκε, προφανώς, γιατί είχε καταστεί επικίνδυνο για τον κατοχικό στρατό.

Το μοναστήρι μέχρι το 1974 ήταν ένα από τα σημαντικότερα χριστιανικά προσκυνήματα της Κύπρου. Σήμερα, η λέξη κατάθλιψη δεν μπορεί να αποδώσει τα συναισθήματα, που νοιώθει ο επισκέπτης στη θέα της καταρρέουσας μονής. Η εικόνα της μονής, αλλά και άλλων μνημείων στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου, θυμίζει τις κατεστραμμένες εκκλησίες και μοναστήρια της Μικράς Ασίας, όπου μόνο τα κουφάρια τους έμειναν, μετά τη βίαιη εκδίωξη του ελληνικού πληθυσμού το 1922.

Τα υποστηλωτικά έργα, που είχαν αρχίσει πριν από περίπου δύο χρόνια σε κάποια από τα κελιά, στο πλαίσιο του προγράμματος της Μεικτής Επιτροπής για τη συντήρηση μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς, έχουν διακοπεί.

Σήμερα, το χειρότερο θέαμα, ο επισκέπτης το αντικρίζει όταν εισέλθει στον ναό (το καθολικό) του μοναστηριού. Στα παράθυρα υπάρχουν συρματοπλέγματα, η κύρια είσοδος είναι κλειστή, αλλά η νότια χάσκει ορθάνοικτη και, εκτός από ανθρώπους, άνετα μπορούν να εισέλθουν ζώα.

Αξιοσημείωτο είναι ότι σε έναν από τους εξωτερικούς τοίχους του ναού υπάρχει ξεθωριασμένο από τον χρόνο το έμβλημα της απριλιανής χούντας των Αθηνών του 1967. Η ιστορία του ναού ξεκινάει τον 5ο αιώνα μΧ όταν, σύμφωνα με την παράδοση, δύο καλόγεροι από τη Μικρά Ασία έφτασαν στη Μύρτου κρατώντας μια εικόνα του Αγίου Παντελεήμονα, στην οποία ήταν κρυμμένο ένα κομμάτι από το δάκτυλο του Αγίου. Η εικόνα και το μέρος του λειψάνου του Αγίου έγιναν αιτία για πολλά θαύματα στους πιστούς της περιοχής, οι οποίοι ως ένδειξη σεβασμού, έκτισαν πρώτα ναό και ύστερα μοναστήρι προς τιμήν του. Το μοναστήρι πρέπει να ιδρύθηκε κοντά στα 1735, χρονολογία κατά την οποία το επισκέφτηκε ο Ρώσος μοναχός Βασίλειος Μπάρσκι.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας η μονή ανακαινίστηκε από τον μητροπολίτη Κυρηναίας Χρύσανθο και απέκτησε διώροφο συγκρότημα στα νότια και δυτικά για να ικανοποιήσει, τόσο τις ανάγκες των μοναχών, όσο και της Μητρόπολης Κυρηναίας, η οποία είχε εκεί την έδρα της μέχρι το 1917. Το καθολικό αποτελείται από ένα δίκλιτο θολωτό κτίσμα, που το κοσμούσαν τοιχογραφίες και ένα εξαιρετικής τέχνης επιχρυσωμένο ξυλόγλυπτο εικονοστάσιο, που κατασκευάστηκε το 1743.

Στο εικονοστάσιο ήταν τοποθετημένες αξιόλογες μεταβυζαντινές εικόνες οι οποίες έχουν κλαπεί από τους Τούρκους. Από αυτές ξεχώριζαν δύο από τις εικόνες του Αγίου Παντελεήμονα, η προσκυνηματική, με αργυρή επένδυση (έργο του Ιωάννη Κορνάρου, 1798), που ήταν πάντα γεμάτη από αφιερώματα των πιστών και η άλλη, η κτητορική, που παρίστανε τον Άγιο Παντελεήμονα με τον επίσκοπο Κυρηναίας Χρύσανθο γονατιστό στα αριστερά του (1770).

Στο μοναστήρι λειτουργούσε ελληνικό σχολείο τον 19ο αιώνα. Το καμπαναριό, του 1839, είναι από τα πρώτα της τουρκοκρατίας. Παρόλο που η μονή έγινε στρατόπεδο, στο καμπαναριό διατηρούνται δύο καμπάνες.

Στις αρχές του 20ού αιώνα, το μοναστήρι φιλοξενούσε δέκα μοναχούς, με τελευταίο τον Σωφρόνιο Μιχαηλίδη, που κοιμήθηκε εγκλωβισμένος στη Μύρτου στις 27 Ιουλίου 1976, ανήμερα της εορτής του Αγίου Παντελεήμονα.